

Nr 95.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 3 § rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583), m. m.; given Stockholms slott den 16 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 3 § rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583); samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 5 § förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar.

G U S T A F.

Per Edvin Sköld.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 § rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583).

Härigenom förordnas, att 3 § rekvisitionslagen den 30 juni 1942 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

3 §.

Redan under fredstid skall vidtagas förberedelse till rekvisition (uttagning) av de hästar, hundar, hästfordon, motorfordon, släpfordon, motorredskap och fartyg samt, därest Konungen finner erforderligt, jämväl de luftfartyg, vilka utöver dem, som förut stå till krigsmaktens förfogande, erfordras för dennas ställande på krigsfot (krigsmaktens första behov). Konungen må ålägga ägare eller innehavare av sådan förnödenhet skyldighet att lämna uppgifter om förnödenheten samt att låta densamma undergå besiktning och transportera densamma till plats för besiktning. Sådan skyldighet skall, där ej Konungen annorlunda förordnar, fullgöras utan ersättning. Kommun har att genom förändringsmålet utsedd nämnd lämna erforderlig medverkan vid uttagningen av hästar och hästfordon. *Kommun, municipalsamhälle samt köping, som icke utgör egen kommun, äro jämväl skyldiga att på därom gjord framställning lämna sådana utdrag ur vederbörliga hundskatteregister, som äro för krigsmakten nödvändiga för verkställande av uttagning av hundar.*

Vad nu — — — på krigsfot.

Gällande lydelse

av bestämmelse, som beröres av vidstående förslag.

3 §.

Redan under fredstid skall vidtagas förberedelse till rekvisition (uttagning) av de hästar, hästfordon, motorfordon, släpfordon, motorredskap och fartyg samt, därest Konungen finner erforderligt, jämväl de luftfartyg, vilka utöver dem, som förut stå till krigsmaktens förfogande, erfordras för dennas ställande på krigsfot (krigsmaktens första behov). Konungen må ålägga ägare eller innehavare av sådan förnödenhet skyldighet att lämna uppgifter om förnödenheten samt att låta densamma undergå besiktning och transportera densamma till plats för besiktning. Sådan skyldighet skall, där ej Konungen annorlunda förordnar, fullgöras utan ersättning. Kommun har att genom förändringsmålet utsedd nämnd lämna erforderlig medverkan vid uttagningen av hästar och hästfordon.

Förslag

Gällande lydelse

till

av bestämmelse, som beröres av

Förordning

vidstående förslag.

om ändrad lydelse av 5 § förordningen
den 17 maj 1923 (nr 116) angående
skatt för hundar.

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen den 17 maj 1923 angående skatt för hundar skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

5 §.

Under januari månad varje år skall skattskyldig till vederbörande kommunala uppbördsmyndighet skriftligen anmäla de hundar, för vilka skatteplikt vid ingången av året förelegat, med angivande tillika av hundarnas ras, ålder, kön och färg ävensom deras militära registerbeteckning, därest sådan är åsatt.

5 §.

Under januari månad varje år skall skattskyldig till vederbörande kommunala uppbördsmyndighet skriftligen anmäla de hundar, för vilka skatteplikt vid ingången av året förelegat, med angivande tillika av hundarnas ras, ålder, kön och färg.

Inträder skatteplikt — — — sätt anmäla.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1946.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 16 februari 1945.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, följande.

I 1943 års krigsorganisation ingår ett väsentligt större antal hundar än i tidigare organisation. Ur administrativ synpunkt och redovisningssynpunkt uppdelas dessa i tre kategorier, stam-, reserv- och beredskapshundar. Stamhundarna, som ägas av kronan, äro med undantag av vissa permanent utplacerade vakhundar utackorderade till privata personer under den tid hundarna icke tjänstgöra. Stamhundarna äro skattefria. Reservhundarna, som äro i enskild ägo, äro knutna till försvaret medelst tjänstgöringskontrakt. De undergå specialutbildning vid armén under omkring ett år och få efter godkänd sådan utbildning armécertifikat, vilket berättigar till skattefrihet så länge de stå till försvarets förfogande. De äro efter respektive ägares bostadsort fördelade på olika truppförband. Stam- och reservhundarna äro försedda med särskilda s. k. militära hundskattemärken, som upptaga bland annat deras militära registerbeteckning. Beredskapshundarna utgöras av alla återstående, för militärtjänst lämpade hundar. De kunna antingen vara kontrakterade med arméhundväsendet, s. k. frivilliga beredskapshundar, eller tvångsvis uttagna med stöd av rekvisitions- eller beredskapsförfogandelagen, uttagna beredskapshundar. De frivilliga beredskapshundarna uppdelas i allmänna beredskapshundar och hemvärnets beredskapshundar. Av riksvärderingsnämnden har fastställts en hyresersättning av 10 öre per dygn för ianspråktagen beredskapshund. För frivilliga beredskapshundar återbäres därjämte efter vissa grunder utlagd skatt för tid, då hundarna varit inkallade.

Anskaffningen och fördelningen av hundar har hittills ombesörjts genom arméhundväsendets centrala expedition i Sollefteå. Med hänsyn till det avsevärt ökade antalet hundar i krigsorganisationen samt behovet av att snabbt kunna rekvirera beredskapshundar för vakt- och bevakningstjänst har det emellertid visat sig erforderligt att decentralisera hundanskaffningen och redovisningen av hundar. Från och med den 1 juli 1944 ombesörjes därför inom varje inskrivningsområde uttagningen av beredskapshundar av en hunddetalj, som upprättats vid varje infanteridepå samt vid Sö-

dermanlands och Skaraborgs pansarregementen. Inskrivningsområdena bilda lokala hundregistreringsområden. Vid omorganisationen har även förutsatts, att arméhundchefen skall från kommunernas hundskatteregister erhålla uppgifter på ägare till hundar, som äro lämpliga för militär tjänst, samt förse de lokala militära hundregistreringsmyndigheterna med adressuppgifter till lämpligt antal sådana hundägare. Sistnämnda myndigheter skola sedan vända sig till hundägarna med förfrågningar angående hundarna, varefter uttagning — frivillig eller tvångsvis — äger rum. Därvid erhålla hundarna militär registerbeteckning.

I förevarande sammanhang må erinras, att *gällande författningsbestämmelser* i de hänseenden, som närmast äro i fråga, innefattas i 3 § rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583). I detta lagrum föreskrives, att redan under fredstid skall vidtagas förberedelse till rekvisition (uttagning) av de hästar, hästfordon, motorfordon, släpfordon, motorredskap och fartyg samt, därest Konungen finner erforderligt, jämväl de luftfartyg, vilka utöver dem, som förut stå till krigsmaktens förfogande, erfordras för dennas ställande på krigsfot (krigsmaktens första behov). Konungen må vidare ålägga ägare eller innehavare av sådan förnödenhet skyldighet att lämna uppgifter om förnödenheten samt att låta densamma undergå besiktning och transportera densamma till plats för besiktningen. Sådan skyldighet skall, där ej Konungen annorlunda förordnar, fullgöras utan ersättning. Kommun har att genom för ändamålet utsedd nämnd lämna erforderlig medverkan vid uttagningen av hästar och hästfordon. Vad nu sagts skall enligt lagrummet äga motsvarande tillämpning under tid, då krigsmakten är ställd på krigsfot.

Vidare må här erinras om vissa bestämmelser i förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar. I 1 § 1 mom. denna förordning stadgas, att för varje hund hundskatt skall årligen erläggas till kommunen. Skatteplikt föreligger dock, såsom i det föregående anmärkts, icke för krigsmakten tillhörande tjänstehund eller för enskild person tillhörig hund så länge densamma, efter godkänd tjänstedressyr, på grund av särskild förbindelse skall hållas till krigsmaktens förfogande. I 5 § samma förordning stadgas, att skattskyldig skall under januari månad varje år till vederbörande kommunala uppbördsmyndighet skriftligen anmäla de hundar, för vilka skatteplikt vid ingången av året förelegat, med angivande tillika av hundarnas ras, ålder, kön och färg. Inträder skatteplikt under löpande år, skall den skattskyldige inom 30 dagar därefter anmäla sådant på samma sätt.

Chefen för armén har i skrivelse den 25 november 1943 framhållit, att förutnämnda uttagningssystem förutsatte, att redan under fredstid förberedelse för rekvisition (uttagning) av hundar kunde äga rum och att åläggande kunde meddelas dels kommun att till arméhundchefen lämna begär-

da utdrag ur hundskatteregistren, dels ock ägare eller innehavare av hund att lämna vissa erforderliga uppgifter. I skrivelsen har hemställts, att rekvisitionslagen måtte ändras så, att de för planlägningsarbetet erforderliga uppgifterna kunde erhållas.

Över framställningen ha *ytttranden* avgivits av länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Kronobergs och Västernorrlands län. Länsstyrelserna hade intet att erinra mot den föreslagna ändringen. Gentemot ett uttalande av Uppsala stads drätselkammare i yttrande till länsstyrelsen i Uppsala län har länsstyrelsen framhållit, att anledning icke förelåge för statsverket att särskilt gottgöra kommunerna för deras arbete med utdrag ur hundskatteregistret.

I anledning av vad i ärendet förekommit och sedan fråga uppstått om vissa ytterligare ändringar i gällande rekvisitionsbestämmelser har inom försvarsdepartementet upprättats en sammanställning över förslag till dylika ändringar. Över sammanställningen avgåvos yttranden av ett flertal militära och civila myndigheter. Ingen myndighet hade därvid något att erinra mot arméchefens förslag till ändring av 3 § rekvisitionslagen. Statskontoret har anslutit sig till det av länsstyrelsen i Uppsala gjorda uttalandet beträffande ifrågasatt gottgörelse till kommunerna.

Med framläggande av förslag om författningsändring i de av chefen för armén angivna hänseendena har tills vidare fått anstå i avbidan på eventuellt framkommande förslag till ytterligare ändringar i rekvisitionslagen.

I skrivelse den 4 oktober 1944 har *chefen för armén* sedermera hemställt, dels att förenämnda förslag till ändring av 3 § rekvisitionslagen måtte upptagas till prövning utan avbidan å förslag om ytterligare ändringar i samma lag, dels ock att viss ändring av hundskatteförordningen (SFS 1923: 116) måtte verkställas. Arméchefen har i sistnämnda hänseende anfört följande.

Hundägaren erhöle genom de militära myndigheterna meddelande om hundens militära registerbokstav samt nummer. Med hänsyn till den snabba omsättningen av hundarna — en hunds medellivslängd finge beräknas till högst åtta år — syntes det bliva nödvändigt, att i regel varje år erhålla utdrag ur kommunernas hundskattelängder. Bearbetandet av det sålunda erhållna materialet vore både besvärligt och tidsödande. Arbetet skulle i hög grad underlättas, om ägare av till försvarstjänst kontrakterad eller uttagen hund hädanefter, vid den årligen återkommande anmälningen till beskattning, utöver det obligatoriska meddelandet rörande hundens ras, kön, ålder och tecken även vore skyldig att anmäla hundens militära registerbokstav samt nummer. Härigenom skulle de på kommunutdragen grundade årliga uppgifterna från arméhundväsendet till respektive hundregistreringsområden kunna förenklas, då endast de för varje år nytillkommande hundarna behövde göras till föremål för de erforderliga undersökningarna beträffande storlek och vikt, eventuellt undergången tidigare dressyr m. m.

Över förslaget till ändring av hundskatteförordningen ha överståthållar-

ämbetet ävensom länsstyrelserna i Kristianstads, Göteborgs och Bohus samt Västmanlands län avgivit yttranden, varjämte Svenska stadsförbundets styrelse och Svenska landskommunernas förbund avgivit yttranden rörande framställningen den 4 oktober 1944 i dess helhet. *Ifrågavarande länsstyrelser* ha ej funnit anledning till erinran. *Överståthållarämbetet* har i ärendet anfört i huvudsak följande.

Införande av skyldighet för ägare av hund, som registrerats vid arméhundväsendet, att vid anmälan av dylik hund till beskattning tillika lämna uppgift å militär registerbokstav samt nummer syntes sakna värde, därest icke anmälningsskyldighet över huvud taget till skattemyndigheten infördes jämväl beträffande sådana kontrakterade hundar, vilka jämlikt hundskatteförordningen vore skattefria. Införande av dylik från skatteplikt fristående anmälningsskyldighet till skattemyndighet borde emellertid enligt överståthållarämbetets mening icke komma i fråga.

Det militära intresset av att erhålla material för nyrekrytering av hundar kunde tillgodoses genom att från hundskatteregistren ärligen lämnades uppgift till arméhundväsendet å nytillkomna hundar av de för krigsbruk lämpliga raserna. Från hundskatteexpeditionen vid skatteverket hade upplysts, att sådan uppgift kunde lämnas, ehuru registrets uppställning innebure vissa svårigheter i avseendet.

Vad anginge erforderlig kontroll över att vid arméhundväsendet registrerade hundar alltjämt vore vid liv och i samma ägares hand, borde densamma ske genom militärmyndighetens försorg.

Svenska stadsförbundets styrelse har anfört i huvudsak följande.

Styrelsen ville icke motsätta sig att kommunerna förpliktades att tillhandahålla för angivna ändamål erforderliga uppgifter. Det syntes av framställningen få slutas, att sådant uppgiftslämnande ej skulle behöva ske mer än högst en gång årligen. Det borde emellertid vid sådant förhållande påpekas, att uppgiftslämnandet åtminstone för flertalet städers del syntes kunna enklare ske genom tillhandahållande av avskrifter (kopior) av hundskatteregistret i dess helhet. Ett sådant tillvägagångssätt skulle uppenbarligen blott innebära den skillnaden jämfört med det i framställningen avsedda, att vederbörande militära myndigheter finge fullgöra arbetet med framtagande ur registret av de erforderliga uppgifterna. Det låge också i sakens natur, att kommunerna borde slippa detta arbete, där uppgifterna ändock kunde tillhandahållas. Styrelsen finge fördenskull hemställa, att skyldigheten för kommunerna måtte göras alternativ, så att antingen avskrift av hundskatteregistret i dess helhet skulle tillhandahållas eller ock erforderliga utdrag därur lämnas. Dessutom borde påpekas, att krigsmakten säkerligen skulle tillföras fullständigare uppgifter i ämnet, om tidpunkten för uppgiftslämnandet sattes något senare på året än omedelbart efter utgången av den ordinarie tiden för anmälan till skatteuppbördsmyndigheten (januari månad). Det torde nämligen förekomma i rätt stor utsträckning, att anmälan, som då rätteligen skulle göras, inkomme först något senare.

Svenska landskommunernas förbund har anfört, att förbundet, ur de synpunkter det hade att företräda, icke hade några principiella erinringar att göra beträffande förslaget.

Med hänsyn till bestämmelserna i 5 § hundskatteförordningen kunde dock, enligt vad förbundet vidare yttrat, den föreslagna skyldigheten att i samband med anmälan av hund till beskattning lämna uppgift jämväl om militärt registernummer icke träda i tillämpning förrän fr. o. m. år 1946. Ett realiserande av förslaget medförde, att ändring måste komma till stånd i de blanketter, som användes för anmälan av hund, och för hundskatteregister. Hänsyn härtill komme att tagas vid nytryckning av blanketter vid förbundets förlag. Säkerligen funnes dock ute i kommunerna vissa lager av blanketter för detta ändamål. Dessa blanketter borde få användas, även om därvid i enstaka fall riskerades, att uppgifterna icke bleve fullständiga. Förbundets centralbyrå vore beredd att på lämpligt sätt medverka till att en eventuell lagändring komme till kommunalnämndernas kännedom, så att, även om äldre blanketter komme till användning för anmälan av hund och för hundskatteregister, å dessa blanketter likväl komme att inflyta de uppgifter, som föranleddes av den nya lagstiftningen.

Departements-
chefen.

Vad först beträffar frågan om sådant tillägg till 3 § rekvisitionslagen att vederbörande militärmyndigheter beredas möjligheter att infordra utdrag ur kommunernas hundskatteregister samt uppgifter från hundägare angående deras hundar finner jag behovet därav styrkt. Det torde vara erforderligt, att utdragen ur hundskatteregistren omfatta alla hundar av för militär tjänst lämpliga raser. Skulle utdragen endast omfatta nytillkomna hundar av dessa raser, skulle nämligen arméhundväsendet icke erhålla kännedom om avgången bland hundarna. I praktiken torde de mera omfattande utdragen som regel icke bereda kommunerna nämnvärt större arbete än utdrag över endast nytillkomna hundar. I själva verket ha kommunerna efter anmaning från arméhundchefen vid två tillfällen frivilligt avgivit sådana registerutdrag. Hinder synes ej böra möta mot att uppgifter lämnas genom tillhandahållande av kopior av hundskatteregistret i dess helhet i sådana fall, då detta tillvägagångssätt i enlighet med vad stadsförbundets styrelse framhållit kan innebära en lättnad för kommunerna. Jag förutsätter, att ett samarbete i hithörande avseenden etableras mellan de militära hundregistreringsmyndigheterna och kommunerna. Då ifrågavarande arbete med utdrag ur hundskatteregistren torde få anses ingå i den skyldighet till medverkan vid förberedelser till rekvisition, som det redan nu åligger kommun att fullgöra utan ersättning, anser jag icke anledning föreligga för statsverket att särskilt gottgöra kommunerna för berörda arbete. Vad nu är sagt om kommun bör äga motsvarande tillämpning i fråga om municipalsamhälle ävensom köping, som icke utgör egen kommun, för vilka i följd av 12 § hundskatteförordningen särskilt hundskatteregister föres.

Förslaget att skattepliktig hundägare vid anmälan enligt 5 § hundskatteförordningen skall uppgiva hundens militära registerbeteckning, därest sådan är åsatt, synes innebära en ändamålsenlig anordning. Denna skyldighet innebär ju icke något mera betydande extra besvär för hundägaren men underlättar högst väsentligt hundregistreringsmyndigheternas arbete. Därige-

nom erhålla dessa en säkrare identifieringsgrund än hittillsvarande uppgifter om ras, ålder, kön och färg kunna giva, varigenom snabbare kan konstateras vilka förändringar som inträffat beträffande de registrerade hundarna. Härigenom undvikas även besväret att i alla tveksamma fall inhämta upplysningar direkt från hundägarna, ett förfarande som förorsakar såväl de militära myndigheterna som de enskilda hundägarna avsevärt större extra arbete än den föreslagna anordningen.

I förevarande sammanhang må även erinras, att bevillningsutskottet i sitt av 1942 års riksdag godkända betänkande nr 23 ifrågasatt, huruvida icke de militära myndigheterna borde åläggas att varje år till vederbörande kommun göra anmälan om vilka av försvarsväsendets hundar som vore skattefria. Syftet med en föreskrift härom torde ha varit att vinna ökad kontroll över hundskattens erläggande. Det må i anslutning härtill framhållas, att de med hänsyn till försvaret skattefria hundarna från och med år 1944 i kontrollsyfte förses med s. k. militärt hundskattemärke. Tillräckliga skäl att härutöver föreskriva en skyldighet för de militära myndigheterna att lämna kommunerna underrättelse om de skattefria hundarna synas mig med hänsyn därtill numera knappast föreligga och detta så mycket mindre som de militära myndigheterna med nuvarande ordning i många fall sakna kännedom om förändringar i äganderätten till sådan hund eller om innehavarens avflyttning till annan kommun.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att antaga inom försvarsdepartementet upprättade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 3 § rekvisitionslagen den 30 juni 1942 (nr 583); samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 5 § förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erlend Kock.
